

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

97. Fames horre[n]da & charitas Christ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

97.
Fames hor-
reda & cha-
ris Christi.

gerat Vagnonij firmitas qui certa linguæ Sinensis peritia fretus, eius de Sciant, & Tienciu vocibus decreto obstiterat (de quibus prolixè superius) at enim fixo in Deum oculo, & constans in munere Apostolicæ missionis Vagnonius bis mille octingentos & septuaginta hoc anno abluat; ex perpeffionibus ærumnosis & itineribus hibernis ita ægrotavit, vt miraculo creditus sit Christianorum precibus donatus, totum enim illud quo periclitatus est bimestre, orando, vouendo, flectendo, priuatim, & publicè, cruciandisque afflictatione spontanea seipfis perinde traduxerunt, vt si foret quisque de parente in extremis posito anceps, & anxius: & verò quantus Vagnonij esset, & paterno maior erga omnes, etiam ethnicos, maximèque abiectos, & mileros amor, annus hic ostendit tricesimus quartus quo nullus ab æuo Sciani Pro-uinciam calamitosius, & funestius deuastauit; stetit menses octo tristi sereno obfirmatum sine nube, & pluuia cœlum; sementis è terra ne pilus quidem geminavit; hinc lamentabilis annonæ labor, hinc fames si ynquam aliàs crudelis, exemplisque barbaris horrenda. In plebe potissimum egena, infinita, opere in diem, rogato, & furto viuere al-
sucta; consumptis arborum frondibus, mandi cortices, & ligna quam-
uis exsucca & arida; milij purgamenta, & siliquæ simul teri, & in
panes coacta ad solem excocui. Famis denique rabies incaducta homi-
num semiputrida inuolare, & mortuis vesci. Dicam mox de incendia-
riis, & grassatoribus quos suprema egestas in exercitum conharat;
horum interea complures quotidie ab iudicibus comprehensos, & vi-
uos clauis in terram confixos circumstitebat turba famelica; cultris
acutissimis in postremum halitum intenta, statimque in membra, in
viscera, in caput inuadere, profecare, rapere, manantia tabo & san-
guine vorare; cuius laniens viros quoque honestos partem sibi tulisse
F. Manuel Gomez vidit. Execrabilius illud de matre, & filia quæ de-
prehensæ sunt infantem membratim lacerare, sibi que parare in epu-
las. Hunc tormentis subiectæ falsæ sunt esse quartum supra tricesi-
mum, quos aut furto sublatos, aut expositos, fami suæ mactassent.
Chianeco tota, ignominiosè raptata sunt, suspensæ, confixæ iaculis,
& famelicis post mortem in escam proiectæ. Crescente interea im-
mensum cadentium numero, vrbeque sepeliendis iam impari, fossæ
quatuor ingentes extra muros apertæ sunt, & tracta vncis in eas cada-
uera, quoad ad summum implerentur. In communi hac strage, infan-
tes, & pueros excepit fors leuior ne dicam felicior; exponebantur pri-
mum à matribus, ne coram cernerent morientes, inter voces postre-
mas cibum poscensium, quem dare non poterant; fuere quæ viuos de-
foderent, ne voracitati eos obicerent; fuit parens, & mater qui suo,
& cari filiolus desperato victu, misere illum in annem, sepeliendum
aquis, & idè post illum præcipites; diuersis oculis infontem, & reos
diuina æquitas respexit; hi fluuio obruti perierunt; ille innatus aquis
receptus,

receptus, traditus Patribus, baptizatus, vnicè iis carus superstes
vixit.

Iam ex quo à matribus destitui cœperant infantes, à Fabro, & Gomez in vrbe & foris, multis milliaribus quærebantur, vt si minus valerent seruare corpora in tuto saltem animos ponerent, errabant itaque in omnem vagitum, & gemitum arrecti, & quoscumque in viuis reperissent, baptismo lustrabant, instabat enim iis certa mors, cum nisi fame iam semimortui à matribus non abicerentur; in iis vnum offendit Gomez mortuo similem cœptumque à vermibus depasci, adhuc ramen spirantem, sed aqua defecerat quam circumferebat ad baptismum, cum ecce tibi aquatum rediens mulier transit; petit ab ea potum Gomez, quem illa humaniter porrectum, ore Gomez tenet, cursuque ad infantem celer, aqua in manum reiecta illum tingit, verba sacra vix pronuntiat, & puer apertis oculis se viuum testatus, mox in mortem beatam eos elausit, & Deo animam reddidit. His, & similibus narrandis Gomez admirabatur lachrymans tam singularia bonitatis diuinæ documenta. Sed enim decursa vt solebat Prouincia, Chianceum redux Vagnonius, campum ratus patere nobilem ad legem Christianam, caritatemque illustrandam, magna se fiducia accinxit ad nosocomium colligendis illuc proiectis infantibus pandendum. Primam operi suggestit impensam, commeatus quem ad suam, & sociorum sustentationem Macao acceperat, hinc domum conduxit; quinquaginta statim requisitos infantes in eam curat deferendos, nec fuere deincepsquirendi, postquam enim res urbem peruasit, vltro ad eum centeni ferebantur, nec propterea cessabat alibi alios qui baptizarentur perscrutari. Tanto vero nutricum, & infantium numero cum nullæ Vagnonij curæ, sumptusque sufficerent, primas ei suppetias tulere Christiani; post etiam ethnici, tam pij operis misericordia emolliti, & verecundati pauperes homines orbe toto à patria distitos, eam filiolis quos ipsi exponebant, opem ferre, quam iis & diuites, & ciues, & parentes negarent. Nullus ferè de aliis in vrbe sermo; generositas Christiana suspiciebatur, si cui nostrorum Mandarinum per urbem occurrissent, gestatores suos sistebant, laudabant consilium, gratulabantur nostris etiam publici nomine. Excibat omnes ad videndum admirabilitas ordinis, ministeriorum, strenuitatis, industriæ; Gubernatorem, Taolium, propinquos Regis, omnis ordinis Magistratus; ne matronæ quidem primariæ solitudine se tenebant, quam seruant Nostratibus religiosius; nec videndo, mirando, laudando curiositas explebatur, dabant lachrymas pias, dabant capitis ornamenta, dabant gemmas in subsidium sumptuum; argentum homines conferebant; quidam aliquos legebant suis impendiis alendos, alij etiam adoptabant. Feliciores omnibus, quos è limine vitæ infelicis, baptismi gratia beatæ transcripsit immortalitati: censi sunt breui tempore trecenti quibus vita seruari nulla ciborum opportunitate valuit, quod essent iam pessimis alimentis adeo-

98.
Insignis
char. Man-
darini Petri.

vitiat, vt ex eorum graueolentia frater Gomez, bis ad extrema agrotarit. Dedere quoque Christiani nonnulli caritatis profus heroicæ fortia documenta; ruti vnus in puerum incidens, abiectum, nudum, vermibus opertum, persuasit sibi quo illum indicio Deus monstrauerat, eodem illum sibi commendasse, sublato puerum domum defert, purgat saniem vulnerum, vermes deradit, squalorum detergit, suomet in lecto collocat, blanditur, assidet, consolatur ea animi sui voluptate, vt quod temporis punctum ab eo aberat, diem putaret bene longum, nemo ambigebat puerum proximè moriturum, credita est caritas viri boni, vitam illi sanitatemque promerita. Mandarinus Tuon Petrus, cuius ante non semel, mirati sumus virtutem egregiam, ex iis pueris centum domi suæ collegit, præter alios pauperes à quibus perpetuò obsidebantur eius fores; & spectabatur palam, homo id ætatis, & auctoritatis, vnum aut alterum ex iis infantibus inter brachia gestare, & domum ferre, vbi sedulitatem iis omnem exhibebat quam eius ætatis necessitas misera posceret, nec cessit vxori paulum delicatam & iniquo animo ferenti per se illum obire, quæ præstaret seruis, & ancillis committi; at is subridens hortabatur, vt iis è foribus gemmas seligeret, hoc est meritum caritatis, & decus veræ non solo nomine Christianæ; quod non modo ex ipsa obtinuit, verum etiam ex fratre, & ex sorore. Accepit aliquando auditos extra urbem infantis vagitus præmaturè ab suis sepulti, accurrit anhelus, & multum rogans vt bono Angelo indice puerum inueniret priusquam expirasset, inuentum sinu tollit, intranti domum occurrunt famulæ, vt puerum lauent; sed putor, & sanies, & odor pestilens retro illas abegit, vult ergo, inquit, Deus totam huius venationis gloriam, ad me pertinere, susque ablutum manibus & in lectulo compositum peculiari sollicitudine curauit. His eius familia præclaris facinoribus inflammata, eius ardebat imitatione, & conuersionibus ethnicorum quos è vicinia, centum breui ad baptismum perduxit.

99.
Tacronum
ex. rc.

Octimestrem famem secutum est latrocinium immane, & quouis bello peius. Sceleratissimi homines, vitam exosi suam, quam sustentare nisi rapto non poterant, in pagos, & oppida effundi, alij turmatim & temere, sub ducibus alij, rapere, occidere, deprædari, quicquid audeat hostis probrosum & barbarum patrare, eadem, & incendia circumferre, neo villo loco consistere ne obliuioni ansam darent. Iam Prouincias vastabat lues illa, & regni vniuersi communis rebellio timebatur, cum Chianecum regendam suscepit Mandarinus vir sagax, & ad remedia extrema malis extremis adhibenda intrepidus; passim igitur illos, cateruarim, sigillatim, vi, dolo bono, industria deprehensos captos, festinata sententia damnatos, arborum truncis, muris, solo configere, & famelicæ plebis ferinis moribus laniandos & deuorandos exponere. Verum enim vero tam crudelis vindictæ sæua spectacula, ipsis quoque Chincei prædiariis tantum formidinis hauquaquam intulere, vt urbis incendio,